

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS AKCINIŲ BENDROVIŲ IR UŽDARŲJŲ AKCINIŲ
BENDROVIŲ OBLIGACIJŲ SAVININKŲ INTERESŲ GYNIMO ĮSTATYMO PROJEKTO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS AKCINIŲ BENDROVIŲ ĮSTATYMO
NR. VIII-1835 55 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS
RESPUBLIKOS ADVOKATŪROS ĮSTATYMO NR. IX-2066 4 IR 29 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
(Nr. 14-0472-01-I, 14-0473-01-I, 14-0474-01-I) (Nr. 14-8370(3))**

2014-11-25 Nr. NV-3673
Vilnius

Įvertinę Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių ir uždaryjusių akcinių bendrovių obligacijų savininkų interesų gynimo įstatymo projekto (toliau – Projektas), Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo Nr. VIII-1835 55 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (toliau – ABĮ projektas), Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo Nr. IX-2066 4 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Advokatūros įstatymo projektas) ir juos lydinčio Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Iš Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 1 straipsnio 1 dalies matyti, kad Projektu siūlomų apibrėžti teisinių santykių pobūdis priskirtinas Akcinių bendrovių įstatymo reguliavimo sričiai, todėl Projekto (atsiėrio įstatymo) siūlytina atsisakyti ir Projekto nuostatomis papildyti Akcinių bendrovių įstatymą (pavyzdžiui, šį įstatymą papildant nauju skirsniu, skirtu akcinių bendrovių ir uždaryjusių akcinių bendrovių obligacijų savininkų interesų gynimui).

Taip pat atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje suformuluotus pagrindinius įstatymo požymius (tai aukščiausios teisinės galios pirminis teisės aktas, kuriame reguliuojami svarbiausi visuomeniniai santykiai), atsisakytina iš esmės tik procedūriniais reikalavimais laikytinų dalies Projekto nuostatų (pavyzdžiui, Projekto 8 straipsnio 3-4, 7 dalių, 9 straipsnio 2, 4 dalių, 10 straipsnio 3, 6, 10 dalių), *arba* šias nuostatas perkeltiant į poįstatyminį teisės aktą, *arba* iš viso leidžiant obligacijų savininkams procedūrinės taisyklės nusistatyti savo nuožiūra.

2. Primintina, kad sąvokos apibrėžtis neturėtų būti ta teisės norma, iš kurios turinio reikėtų ar būtų galima spręsti apie tam tikro subjekto funkcijas, kompetencijos ribas ir pan. Šiuo aspektu siūlytina patikslinti Projekto 2 straipsnio 1 dalį (atitinkamai ir Projekto 4 straipsnio 3 dalyje patikslinant nuorodą į konkrečią Projekto nuostatą, apibrėžiančią obligacijos savininkų patikėtinio veiklą).

3. Jei Projekto 3 straipsnio 1 dalies 3 punkte turimas omenyje obligacijų savininkų patikėtinis, kaip jis apibrėžtas Projekto 2 straipsnio 1 dalyje, Projekto 3 straipsnio 1 dalies 3 punkte vietoj žodžio „šių“ įrašytinas žodis „obligacijų“.

Taip pat Projekto 3 straipsnio 2 dalyje atsisakytina pertekliniu laikytino žodžio „iš“, Projekto 5 straipsnio 2 dalies 3 punkte – žodžio „viešai“, o Projekto 4 straipsnio 7 dalyje, 9 straipsnio 4 dalyje ir 13 straipsnio 5 dalyje vietoj žodžio „Juridinių“ įrašytinas žodis „juridinių“.

4. Atsižvelgiant į Projekto 2 straipsnio 1 dalyje siūlomą įtvirtinti obligacijų savininkų patikėtinio sąvokos apibrėžtį, Projekto 4 straipsnio 4 dalies pirmajame sakinyje siūlytina patikslinti formuluotę „obligacijų savininkų patikėtinis, išleidęs obligacijų emisiją“.

Be to, svarstytilna, ar Projekto 4 straipsnio 4 dalis neturėtų būti papildyta draudimu ne tik šioje nuostatoje išvardintiems asmenims, bet ir su šiais asmenimis *giminystės, svainystės ar partnerystės ryšiais susijusiems asmenims* (pagal Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymo 11 straipsnio 4 dalies analogiją) arba *susijusiems asmenims* (kaip jie apibrėžti Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 2 straipsnio 33 dalyje) tapti obligacijų savininkų patikėtiniais.

5. Pastebėtina, kad Projekto 4 straipsnio 5 dalies antrajame sakinyje suformuluoti įpareigojimai jau yra nustatyti Projekto 2 straipsnio 1 dalyje ir 11 straipsnyje, todėl Projekto 4 straipsnio 5 dalies antrojo sakinio siūlytina atsisakyti ir vietoj šios nuostatos nurodyti, kad sutartimi obligacijų savininkų ir jų patikėtinio santykiai reguliuojami tiek, kiek jų neapibrėžia Projektas.

6. Siekiant teisinio aiškumo, Projekto 4 straipsnio 5 dalies pirmajame sakinyje siūlytina nurodyti, *kokio momentu* sudarytina obligacijų savininkų patikėtinio sutartis su bendrove.

Be to, iš Projekto 4 straipsnio 6 dalies 1 punkto nėra aišku, *koks subjektas* turėtų priimti sprendimą dėl to, ar bendrovė įvykdė visus įsipareigojimus obligacijų savininkų naudai.

7. Atsižvelgiant į Projekto 4 straipsnio 2 dalį, Projekto 4 straipsnio 6 dalies 2 punkte atsisakytina pertekliniais laikytinų žodžių „obligacijų savininkų patikėtinis“.

8. Pažymėtina, kad pagal Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298, 12 punktą teisės aktuose teikiant nuorodas į kitus teisės aktus turi būti įvardintas *konkretus* teisės aktas. Atsižvelgiant į tai, siūlytina arba patikslinti Projekto 4 straipsnio 6 dalies 4 punkte vartojamą formuluotę „kitų įstatymų nustatytais atvejais“, konkretizuojant kitus įstatymus, arba šios nuostatos, kuri suponuoja, kad yra teikiama nuoroda į visus įstatymus, iš viso atsisakyti.

9. Svarstytna, dėl kokių priežasčių Projekto 4 straipsnio 7 dalimi siekiama, kad net ir gavęs obligacijų savininkų sutikimą, pavyzdžiui, netinkamai ginantis obligacijų savininkų interesus asmuo, ir toliau, tai yra, iki tol, kol bus sudaryta sutartis su kitu obligacijų savininkų patikėtinu, turėtų teisę atstovauti obligacijų savininkų interesams.

Taip pat pastebėtina, kad Projekto 13 straipsnio 5 dalyje nėra nustatyta tvarkos, pagal kurią bendrovė turėtų gauti obligacijų savininkų sutikimą, todėl siūlytina patikslinti nuorodą į šią nuostatą Projekto 4 straipsnio 7 dalyje. Be to, Projekto 4 straipsnio 7 dalyje vietoj skaičiaus „5“ įrašytinas skaičius „6“ ir tikslintina teisiškai neapibrėžta formuluotė „įsigalioja iš karto pasibaigus galioti“.

10. Manytina, kad tam, jog bendrovės vadovas galėtų užtikrinti Projekto 4 straipsnio 8 dalyje nustatytų reikalavimų laikymąsi, Projekto 5 straipsnio 2 dalis turėtų būti papildyta prievole obligacijų savininkų patikėtinui nedelsiant pranešti apie Projekto 4 straipsnio 6 dalies 2 punkte nurodytų aplinkybių atsiradimą ir tik nuo tokio pranešimo gavimo galėtų būti skaičiuojamas 5 darbo dienų terminas sutarties nutraukimui.

11. Atsižvelgiant į Projekto 5 straipsnio 7 dalį ir 11 straipsnį, atsisakytina Projekto 5 straipsnio 1 dalies 6 punkto.

12. Manytina, kad jei tik *dalis* prašomos pateikti informacijos sudarytų bendrovės komercinę (gamybinę) paslaptį, tik ta apimtimi informacija ir neturėtų būti pateikiama, todėl siūlytina patikslinti Projekto 5 straipsnio 2 dalies 6 punkto formuluotę „*joje* yra bendrovės komercinė (gamybinę) paslaptį *sudarančios informacijos*“. Šiuo aspektu tikslintina ir Projekto 5 straipsnio 6 dalis, 6 straipsnio 1 dalies 5 punktas bei 10 straipsnio 10 dalis.

13. Projekto 5 straipsnio 3 dalis papildytina paaiškinimu, kaip obligacijų savininkų patikėtinis turėtų elgtis, jei *negali išvengti situacijos*, kai jo asmeniniai interesai prieštarauja ar gali prieštarauti obligacijų savininkų interesams.

14. Svarstytna, kokiu tikslu Projekto 6 straipsnio 1 dalies 6 punkte siūloma identifikuoti, kad paprastos rašytinės formos įgaliojimas būtų duotas būtent *fiziniam arba juridiniam* asmeniui. Pastebėtina, jog nei Projekto 2 straipsnio 1 dalyje, nei ABĮ projekto 1 straipsniu keičiamo Akcinių bendrovių įstatymo 55 straipsnio 7 dalyje nėra konkretizuojamos asmenų rūšys.

Be to, siūlytina Projekto 6 straipsnio 1 dalies 6 punkto nuostatą suderinti su ABĮ projekto 1 straipsniu keičiamo Akcinių bendrovių įstatymo 55 straipsnio 7 dalimi (iš šios nuostatos matyti, kad paprastos rašytinės formos įgaliojimas galėtų būti duodamas tik vienam iš obligacijų savininkų, o ne bet kokiam asmeniui).

15. Siūlytina tarpusavyje suderinti Projekto 5 straipsnio 2 dalies 6 punkte ir 6 straipsnio 2 dalyje nurodytus terminus arba Projekto, ABĮ projekto ir Advokatūros įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodyti skirtingų terminų nustatymo priežastis.

16. Projekto 7 straipsnio 1 dalies 1 punkte siūlytina nurodyti atvejus, kuriems esant obligacijų savininkų interesus ginantis obligacijų savininkų patikėtinis turėtų būti *nušalinamas*.

Be to, kadangi obligacijų savininkų patikėtinis atstovauja obligacijų savininkams, tačiau sutartį su obligacijų savininkų patikėtinu sudaro bendrovė, svarstytna, ar nebūtų tikslinga Projekto 7 straipsnio 1 dalies papildyti, pavyzdžiui, teise obligacijų savininkų susirinkimui, nustačius poreikį, reikalauti bendrovės inicijuoti sutarties su bendrove pakeitimus pagal obligacijų savininkų susirinkimo pasiūlymus.

17. Jei Projekto 7 straipsnio 2 dalyje ir kitose Projekto nuostatose *bendrovės atstovu* laikomas bendrovės vadovas (žr. Akcinių bendrovių įstatymo 19 straipsnio 6 dalį), šiose nuostatose siūlytina taip ir nurodyti. Kitu atveju Projekte siūlytina paaiškinti, koks asmuo laikytinas bendrovės atstovu.

18. Atsisakytina Projekto 7 straipsnio 2 dalies antrojo sakinio, kadangi ši nuostata nėra susijusi su obligacijų savininkų susirinkimo kompetencija (žr. Projekto 7 straipsnio pavadinimą).

19. Siūlytina patikslinti Projekto 8 straipsnio 5 dalies 1 punkto formuluotę, atskleidžiant šioje nuostatoje nurodyto obligacijų savininkų susirinkimo sušaukimo *tikslą*.

20. Kadangi Projekto 8 straipsnio 6 dalyje pateikta nuoroda į šio straipsnio 5 dalį, Projekto 8 straipsnio 6 dalyje atsisakytina pertekliniais laikytinų žodžių „kuriems priklausančios obligacijos suteikia daugiau kaip 1/3 visų balsų obligacijų savininkų susirinkime“.

21. Siekiant teisinio aiškumo ir sąvokų suderinamumo su Akcinių bendrovių įstatyme įtvirtintomis sąvokomis, Projekto 8 straipsnio 6 dalyje prieš žodį „vadovo“ įrašytinas žodis „bendrovės“.

22. Svarstytna, ko siekiama Projekto 8 straipsnio 7 dalimi (ar turima omenyje, jog kažkoks subjektas turėtų kažkokiam kitam subjektui pateikti Projekto 8 straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus atitinkančią paraišką? jei taip, siūlytina paaiškinti, kokie subjektai turimi omenyje).

23. Atsižvelgiant į Projekto 8 straipsnio 5 dalies 2 punkte numatytas teises pasekmes, manytina, kad Projekto 9 straipsnio 2 dalyje turėtų būti pagal Projekto 8 straipsnio 5 dalies 2 punkto analogiją patikslintas terminas pranešimui apie obligacijų savininkų patikėtinio priimtą sprendimą sušaukti arba nesusaukti obligacijų savininkų susirinkimo pateikti.

24. Projekto 9 straipsnio 2 dalyje prieš žodį „kodas“ įrašytini žodžiai „juridinio asmens“, o po žodžio „vieta“ įrašytinas žodis „data“.

25. Siūlytina tarpusavyje suderinti Projekto 10 straipsnio 1 ir 2-3 dalių formuluotes „dalyvauti“ bei „dalyvauti ir balsuoti“.

Be to, nėra aiški Projekto 10 straipsnio 2 dalies atsiradimo būtinybė ir šios nuostatos santykis su Projekto 10 straipsnio 1 dalimi.

26. Projekto 10 straipsnio 5 dalies antrajame sakinyje siūlytina konkretizuoti nustatymo, kad kvorumas yra, *momentą*.

27. Svarstytna, ar būtų skaičiuojami ir, jei taip, prie kurių balsų būtų pridėdami *susilaikiusiųjų* balsai (žr. Projekto 10 straipsnio 7 dalį).

28. Iš Projekto 10 straipsnio 8 dalies nėra aišku, ar už sprendimą turi balsuoti ne mažiau kaip $\frac{1}{4}$ visų tos pačios obligacijos emisijos obligacijų savininkų (tokiu atveju, atsižvelgiant į Projekto 10 straipsnio 1 dalį, šioje nuostatoje atsisakytina formuluotės „susirinkime dalyvaujančiųjų ir balsavimo teisę turinčių“), ar $\frac{1}{4}$ skaičiuojami nuo susirinkime dalyvaujančiųjų skaičiaus (tokiu atveju, atsižvelgiant į Projekto 6 straipsnio 1 straipsnio 1 ir 2 punktus bei ABĮ projekto 1 straipsniu keičiamo Akcinių bendrovių įstatymo 55 straipsnio 3 dalį, šioje nuostatoje atsisakytina formuluotės „ir balsavimo teisę turinčių“). Šiuo aspektu siūlytina įvertinti ir Projekto 10 straipsnio 7 dalies analogiškos formuluotės tinkamumą.

29. Projekto 10 straipsnio 11 dalies antrajame sakinyje po žodžio „jeigu“ įrašytini žodžiai „kyla įtarimų, kad“.

30. Projekto 11 straipsnyje siūlytina aiškiai atskleisti, kokio pobūdžio sutartis bus sudaroma su obligacijų savininkų patikėtinu (darbo, paslaugų, kt.).

31. Vertinant Projekto 13 straipsnio 4 dalies nuostatą, svarstytna, ar tai, jog nuostata apie informacijos teikimo neatlygintinumą nėra įrašyta prie informacijos teikimo obligacijų savininkams tvarkos (žr., pavyzdžiui, Projekto 5 straipsnio 6 dalį), reiškia, jog informacija obligacijų savininkams galėtų būti teikiama atlygintinai.

32. Jei Projekto 13 straipsnio 5 dalies pirmasis sakinyb būtų taikomas tik Projekto 4 straipsnio 7 dalyje numatytu atveju, Projekto 13 straipsnio 5 dalies pirmojo sakinio siūlytina atsisakyti kaip perteklinio. Kitu atveju abejotina, ar būtinas obligacijų savininkų susirinkimo pritarimas, pavyzdžiui, nutraukiant sutartį su obligacijų savininkų patikėtinu pagal Projekto 4 straipsnio 6 dalies 1 punktą.

33. Projekto 13 straipsnio 5 dalyje siūlytina paaiškinti, kokiais atvejais informacija skelbtina bendrovės interneto svetainėje ir kokiais – juridinių asmenų registro tvarkytojo leidžiamame elektroniniame leidinyje viešiemis pranešimams skelbti (pavyzdžiui, pagal Projekto 4 straipsnio 7 dalies trečiojo sakinio analogiją).

34. Projekto 13 straipsnio 6 dalies pirmajame sakinyje prieš žodžius „sudarytą sutartį“ įrašytinas žodis „patikėtinu“.

Be to, svarstyta, ar Projekto 13 straipsnio 6 dalyje siūlomas nustatyti 1 darbo dienos terminas sutarties su kitu obligacijų savininkų patikėtiniu galėtų būti laikomas pagrįstu ir pakankamu. Tokio siūlymo pagrindimas turėtų būti nurodytas Projekto, ABĮ projekto ir Advokatūros įstatymo projekto aiškinamajame rašte.

Pastebėtina ir tai, jog Projekte iš viso nėra apibrėžta, kokia tvarka bus atrenkamas obligacijų savininkų patikėtinis.

35. Svarstyta, ar sutartis dėl obligacijų savininkų interesų gynimo su nauju obligacijų savininkų patikėtiniu neturėtų būti sudaroma ne mažiau palankiomis sąlygomis ne tik obligacijų savininkams, bet ir *naujam obligacijų savininkų patikėtiniui* (šias sąlygas lyginant su tokios sutarties, sudarytos su ankstesniu obligacijų savininkų patikėtiniu, sąlygomis).

36. ABĮ projekto 1 straipsniu keičiamo Akcinių bendrovių įstatymo 55 straipsnio 2 dalyje siūlytina paaiškinti, *kokiais atvejais* visuotinio akcininkų susirinkimo sprendime išleisti akcijas nurodytiną metinį palūkanų dydį ir *kokiais atvejais* – šio dydžio apskaičiavimo tvarka.

37. Iš ABĮ projekto 1 straipsniu keičiamo Akcinių bendrovių įstatymo 55 straipsnio 7 dalies formuluotės galėtų būti daroma prielaida, kad obligacijų savininkai visais atvejais galėtų duoti paprastos rašytinės formos įgaliojimą vienam iš obligacijų savininkų, nors iš Projekto 3 straipsnio 1 dalies matyti, jog tam tikrais atvejais tokia įgaliojimo forma būtų netinkama, todėl šioje nuostatoje siūlytina atsisakyti žodžių „įskaitant tuos atvejus“.

Be to, taikant Projekto 6 straipsnio 1 dalies 6 punkto analogiją, siūlytina įvertinti šioje nuostatoje numatyti galimybę pavieniams obligacijų savininkams ir kitiems asmenims atstovauti kitus pavienius obligacijų savininkus.

38. Iš Projekto nuostatų (žr., pavyzdžiui, Projekto 11 straipsnį) matyti, kad Projektas reguliuoja *ne tik* obligacijų savininkų patikėtinio *teises ir pareigas*, todėl ABĮ projekto 1 straipsniu keičiamo Akcinių bendrovių įstatymo 55 straipsnio 6 dalies antrajame sakinyje siūlytina vartoti bendresnę formuluotę, apibrėžiančią Projektu reguliuojamų teisinių santykių, susijusių su obligacijų savininkų patikėtiniu, apimtį, prieš tai įvertinus galimumą šios nuostatos iš viso atsisakyti, atsižvelgiant į ABĮ projekto 1 straipsniu keičiamo Akcinių bendrovių įstatymo 55 straipsnio 5 dalies antrąjį sakinį (šią nuostatą vertinant kartu su Projekto 1 straipsnio 1 dalimi).

Be to, ABĮ projekto 1 straipsniu keičiamo Akcinių bendrovių įstatymo 55 straipsnio 5 dalies antrajame sakinyje po žodžio „šis“ vietoj žodžio „įstatymas“ įrašytinas žodis „įstatymas“.

39. Svarstyta, ar obligacijų savininkui, įgaliotam obligacijų savininkų vardu atlikti veiksmus, susijusius su įgaliojimą davusių obligacijų savininkų interesų gynimu santykiuose su bendrove, būtų atlyginama už tokių funkcijų vykdymą (jei taip, iš kokių šaltinių ir kokia tvarka), taip pat nėra aišku, kokios būtų šio asmens teisės ir pareigos bei atsakomybės ribos.

40. ABĮ projekto 1 straipsniu keičiamo Akcinių bendrovių įstatymo 55 straipsnio 12 dalis papildytina nuoroda į Projektą, kuriame apibrėžiama obligacijų savininkų patikėtinio sąvoka.

41. Vertinant Projekto, ABĮ projekto ir Advokatūros įstatymo projekto aiškinamojo rašto 9 punkte pateiktą informaciją, atkreiptinas dėmesys, jog Projekte apibrėžiamos sąvokos ir jas įvardijantys terminai turėtų būti įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka *iki Projekto* pateikimo Vyriausybei.

Be to, Projekto, ABĮ projekto ir Advokatūros įstatymo projekto aiškinamojo rašto 12 punkte turėtų būti pateikti atsakymai į visus Seimo statuto 135 straipsnio 3 dalies 12 punkte nurodytus klausimus.

42. Projekto, ABĮ projekto ir Advokatūros įstatymo projekto aiškinamajame rašte siūlytina pagrįsti, kodėl Projektą siūlytina taikyti būtent Projekto 3 straipsnio 1 dalyje nurodyta apimtimi, dėl kokių priežasčių pakartotiniam obligacijų savininkų susirinkimui siūloma netaikyti kvorumo reikalavimo (žr. Projekto 10 straipsnio 5 dalies trečiąjį sakinį), ir paaiškinti ABĮ projekto 1 straipsniu keičiamo Akcinių bendrovių įstatymo 55 straipsnio 1 ir 2 dalyse siūlomų pakeitimų priežastis.

2-ojo teisinės ekspertizės skyriaus vedėja

Ieva Peciukonienė